

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології
у промисловому виробництві**

МАТЕРІАЛИ

**НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ
ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(Суми, 14–17 квітня 2015 року)**

ЧАСТИНА 2

Конференція присвячена Дню науки в Україні

Суми
Сумський державний університет
2015

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Нагорна Ю. В., студентка

Стрімке збільшення масштабів забруднення земельних, водних, повітряних та інших ресурсів, спричинених значним зростанням чисельності населення та обсягів виробництва, зростає економічне, екологічне і соціальне значення довкілля.

Метою роботи дослідження є удосконалення екологічного регулювання діяльності підприємств і визначення основних його складових. Для досягнення поставленої мети визначені такі завдання: розкрити сутність екологічного регулювання, уточнити, систематизувати його основні важелі, визначити основні напрямки розвитку теоретико-методичних засад управління екологічними та економічними процесами у сфері виробництва.

Ефективність реалізації управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічного управління безпосередньо залежить від якості його правового забезпечення. Стабільність екологічного законодавства; відсутність в ньому прогалин та комплексність охоплення предмету правового регулювання; наявність чіткої екологічної політики на всіх рівнях управління та усталеної структури державних органів, що здійснюють екологічне управління в цілому або його окремі аспекти; ефективність правозастосовчої діяльності, — ці та інші чинники впливають на можливість держави вирішувати існуючі екологічні проблеми та запобігати виникненню нових.

Європейський підхід до формування екологічного регулювання, політики має превентивний характер та орієнтується не тільки на рішення вже сформувавших проблем, а й на запобігання нових. Екологічні пріоритети заложені майже у всі компоненти і направлення ЄС.

Існуюча організаційно-управлінська система має значні вади. Зокрема, частково зберігається становище, коли суб'єкти природокористування здійснюють загальне управління природними об'єктами, в тому числі й їх охорону; відсутні реальні важелі економічного стимулювання екологічно безпечної діяльності; неузгоджені, а часто навіть суперечать один одному відомчі нормативно-правові акти; суб'єкти господарської діяльності економічно не зацікавлені в підвищенні екологічної безпеки виробництв, застосуванні ресурсо та енергоефективних технологій; відсутні правові засади використання такого механізму, як екологічний аудит, що вже довів свою ефективність і активно застосовується в розвинутих країнах; існує невідповідність між ступенем суспільної небезпечності екологічних правопорушень і мірами юридичної відповідальності.

В Україні проблема управління екологічними та економічними процесами у сфері виробництва набуває надзвичайно важливого та

глибокого змісту особливо в умовах екологічної та економічної кризи. Українське суспільство ще не зрозуміло всієї важливості та необхідності застосування на практиці екологічних інструментів. Одним із основних напрямків екологізації виробництва є запровадження дієвих інструментів, які доцільно розглядати. Це сприятиме розвитку екологічно безпечної діяльності суб'єктів господарської діяльності та здійсненню ефективної політики як на рівні підприємства, районів, регіонів, так і на державному рівні.

Актуальність екологічних проблем та нагальна проблема їх вирішення потребують подальшої розробки теоретико-методологічних положень щодо сутності та важелів екологічного регулювання діяльності суб'єктів господарювання.

Еколого економічне регулювання має включати в себе весь комплекс заходів, спрямованих на поліпшення природокористування та зменшення негативного впливу. Регулювання повинно бути націлено на захист навколишнього середовища і раціональне використання природних ресурсів шляхом застосування менш ресурсоемних технологій, сучасних методів екологічного менеджменту за рахунок відповідної переорієнтації структури виробництва. Це сприятиме підвищенню ефективності виробництва та значному зменшенню рівня забруднення навколишнього середовища, збереженню рівноваги між розвитком суспільства та використанням природних ресурсів. Регулювання існує паралельно і в тісному зв'язку з методами адміністративного управління як в рамках чинного законодавства, так і в рамках міжнародної кооперації.

Завдання сучасного законодавства - створити такі правові рамки економічної свободи, в яких ефективність діяльності суб'єктів господарювання безпосередньо залежатиме від ступені її екологічності. Отже, з огляду на недовість існуючих методів екологічного управління в Україні, реалії та прогнозовані тенденції функціонування національно господарства в перехідний період, спираючись на перевагу «пізнього розвитку», тобто маючи нагоду врахувати світовий досвід екологічного регулювання, необхідно в найкоротший термін запропонувати таку систему економічних регуляторів природокористування, яка базується на комбінації інструментів, що насамперед, економічно зацікавлюють і заохочують, й, врешті-решт, примушують господарюючих суб'єктів до реалізації природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів. Саме така система регуляторів еколого - економічної поведінки суб'єктів господарювання – примусово – обмежувальна та стимулююча – компенсаційного характеру є не тільки економічно вигідною і екологічно доцільною, а й адекватна завданню гармонізації та інтеграції економічної, екологічної і соціальної стратегії реформування суспільства, міжнародної ідеї сталого, збалансованого з можливостями природи, розвитку світової спільноти.